

II u
1257

FACULTATIS MEDICAE
 IN
 ACADEMIA WITTENBERGENSI
 SENIOR ET H. T. EX-DECANVS
 GEORGIVS AVGVSTVS
 LANGGVTH D
 PATHOL. ET CHIRVRG. P. P. ORDIN
 P A N E G Y R I N M E D I C A M
 AD D. XXX. OCT. c1515 CC LXV
 H A B E N D A M

INDICIT
 DE
 RECVPERANDA MEDICINAE VETERINARIAE
 PRIMA DIGNITATE
 NONNVLLA COMMENTATVS

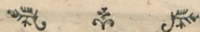
FACULTATIS MEDICAE
IN
ACADEMIA WITTEBERGENSI
SENIOR ET JUNIOR
GEORGIVS AVGVSTVS
LANGGVTH D.
PATER ET CENSOR P. ORDIN.
P. ANEGYRII MEDICAM
AD P. XII. OCT. MDCCCLX
H. A. E. W. D. A. H.
INDEX
DE
BOOTTERRANDA MEDICINA VETERINARIAE
PRIMA DIGNITATE
MORBUSSA COMMENTARVS

Magnam esse Artis Veterinariae vtilitatem ac dignitatem, duodecim ante annis, flagrantissimo incensus dolore, neque tamen maiore vulneribus nostris, singulari scriptione per occasionem Academicam, edisserui, hunc, quem neglectae Artis necessitas vrgebat, in finem, vt eius ad prouehendum studium placide excitarem, quorum auspiciis, consiliis ac exemplis, rerum oeconomiarum emendatio, tanta hodie contentione, nec minus laetabili successu, suscipitur atque procuratur. Iam tum enim, clamosissimas pecudum nostrarum aegritudines mortisque descentes, heu! nimium quantum sentiebamus, quam graue illud damnum sit, quo turpiter neglecta praestantissimae Artis cultura factam sibi iniuriam citius tardius vlcisci soleat; futurumque, tanquam ante oculos, videbamus, nisi optimae huic Arti, omnibus in partibus suis mancae, mutilae, imperfectae, efficacior medicina mature adhibeatur, neque tanto huic malo nostro, tam late grassanti grauiori funestoque animalium morbo, certam, satisque potentem, inueniri posse medicinam. Quae mea praesensio vtinam me fefellerit!

Quod enim immedicabile reddit vulnus nostrum, quod nouo semper, nec consolabili, dolore nos conficit, idem proh dolor! damnum, eandem culpa ac negligentiae nostrae poenam, huc dum viuidissime sentimus; saltem non inani metu mox rediturae calamitatis perpetim terremur atque exercuamur. Nam dira illa bouina lues, quae tum, etiam nostris in regionibus, viciniaque et ipsa vrbe nostra, denuo grassari incepit, tantamque late-fragem nobilissimae pecudis edidit, compri-

mi omnino, aut eius faeuitia, ex impetratis longioribus induciis, paulatim obtundi non potuit: sed agros potius et stabula nostra iterum ac tertio funestissima clade notauit, et, tanquam dolosa cinere obrurus ignis, nouas continuo eruptiones flammisque minitatur.

Si, quod in communi versatur prouerbio, effectus quilibet sua de causa testatur, haud aegre colligendum est, nos haecenus, in perficienda hac arte, omni adhibita diligentia nostra, non ita memorabiles fecisse progressiones, quodque adeo consequitur, Medicinam Veterinariam aequae arduam ac difficilem adhuc esse, atque illam a maioribus nostris accepimus. Quod equidem mirari non decet. Recte enim cum COLVMELLA *) , paucis mutatis, quaesieris: *Ecquis uero futurum Medicum Veterinarium docebit, si nullus professor est?* Vfus autem optimus quidem magister artium est, sed feris demum ab annis venit, perque longas discitentem ambages fatigat.

Scilicet sua partim ex natura ardua esse debet ac difficilis Veterinaria Medicina, quum nondum in iustam artis formam redacta sit, neque sine immenso labore et multo sudore, sine magnis impensis ac maioribus auspiciis, redigi umquam in eam possit; partim uero res quaedam externae concurrunt, et quasi hanc artem circumstant, quae magnopere impediunt, quo minus optima etiam praecepta rite applicare et exsequi possimus, unde noua et haecenus inuincibilis enascitur difficultas.

Quod attinet ad primum locum, ad scientiae dignitatem euehi non potest Veterinaria Medicina, nisi plena et accurata, ut obieci, sic subiecti, quae dicuntur, comparata sit cognitio, quae effectus quosque ad suas causas referat, et uersa demum uice ex his, cum fiducia fumendis, nouos optabilesque effectus producere atque praedicere nos doceat. Utrobique uero harum rerum prudentes paulloque curiosiores, nil nisi precaria et genuino destituta fundamento, nihil fere, nisi prima forte rudimenta, vagas uanasque opinioniones, infidas obseruationes, commentitias fabulas, pudendas superstitiones, falsa experimenta, lapsus, errores, densas ubique tenebras, offendunt; quae sane fulcra condendae artis esse nequeunt. Haec uere potius ac ingenue, quam contumeliose, dici, longis exemplorum, ex omni disciplina desumendorum, ordinibus, ex Anatomia, Physiologia, Pathologia, Therapia et Materia Medica, probari

*) Lib. XI. Cap. I, 12.

probari sine difficultate posset, nisi alii nobis in hac causa otium fecissent, in eoque iam nunc occupati sint, ut experientia et ratione, in consilium adhiberis, optimae Arti primam dignitatem recuperent. Neque aliter tandem res euenire potuit, spreto neglectisque sapientioris antiquitatis exemplis ac vestigiis; quem locum inter alia opportune ac graphice hoc modo tractat ac persequitur recentissimus Scriptor. (*)

L'Art Vétérinaire est aujourd'hui dans l'abjection. Tout ce, que des Philosophes et des Médecins, que l'antiquité respectoit, et qui n'ont pas dédaigné de s'en occuper, nous ont transmis des connoissances sur cette matière, est en quelque façon oublié. On ne lit plus Varron, Columelle, Dioscoride, Démocrite, Rasis, Avicenne, etc. pas même dans les compilateurs, tels que Gesner et Aldrovande; et si Aristote et Plin sont encore quelquefois consultés, il semble, que ce n'est, que pour accréditer les erreurs de l'un, et les fables de l'autre.

Altero deinde loco hoc maxime optimae arti neglectui est, quod vilissimis ac ignarissimis hominibus, vnanimi quasi omnium populorum consensione, omnis eius cura ac cultura, a multo tempore permissa atque relicta sit. *Male agi cum domino, quem villicus doceat, (**)* CATO quondam, prisci moris exemplum, edixerat, *praestareque, COLVMELLA (***)* arbitrabatur, *villicum magistrum esse operariorum, non discipulum.* Quam ergo male, putaueris, cum Medico agi, quem villicus doceat? imo vero, quam male cum omni arte agi putaueris, ubi Medicus, villicusque, discipuli magis sint, et esse necessario debeant, quam magistri, operariorum? ubi armentariis, equariis, carnificibus, potior fides adhibeatur, quam Medico Physicoque? Ita vero plurimum cum Arte Veterinaria actum est. Cui accedit, omnem hanc sodalitatem, et in arte rudem et pigerrimam, et pertinacissimam esse, mendacem praeterea, famelicam, stupidam, feram, pessimaeque fidei, nationem. Atque huius farinae hominibus nobilissima pecus, pascenda, custodienda, curanda, creditur, nihilque frequentius occurrit ac exigitur, quam ut Medicus, consultus forsitan, ab hisce truncis ac stipitibus morbi historiam accipiat, fidem dictis simpliciter adhibeat, remediorum propinationem et applicationem, inprimisque regimen, et quidquid alias ad curatio-

A 2

nem

*) Auctor Programmatis, Gallico idiomate scripti, et Lugduni A. 1763. publice propositi, cui titulus: *Art Vétérinaire, ou Médecine des Animaux.*

**) COL. Lib. XI. Cap. l. 4.

nem aegrorum animaliam requiratur, eorum ruditati ac ignaviae committat et relinquat. De arte vero pastoricia, de scientia villicorum, quarum sane partes sunt multiplices, et numerosiores, si VARRONI *) fides est, et necessariae, et non paruae, de his quidem omnibus parum aut nihil unquam ipsis auditum nunciarumque est; quo etiam paullatim effectum videtur, ut pastorum conditio vsque eo euiluerit, ut, obscurata primae dignitatis ac praestantiae memoria, contemptui fere sit, et, ne quid grauius dicam, illiberalis habeatur.

Quo tristior hic rei veterinariae status est; quo difficiliorem reddit tam fatali funestoque morbo obnoxiae pecudis curationem; quoque uerius, profectus omnis et studiorum turpissima pestis, habenda est in uniuersum negligentia: tanto maioris videmus esse necessitatis, ut de reperiunda huic malo, huic calamitati ac pernicipi nostrae, medicina, tandem aliquando efficacius cogitemus, quodque nuper admodum, cultura nobilissimarum artium florentissima, Gallia, nobis praeciuir illustre exemplum, quam ocyssime imitemur. Ut *Veterinariam Scholam* ante biennium Lugduni aperuit, magno hoc opere nominis immortalitatem consequutus, Regii Magister Stabuli, BOVRGELATVS, eidemque *Regiae Academiae* titulos ac praerogatiuas impetrauit: sic ex sapientissima eius institutione ac studiorum tractandorum dispositione, **) prosperrimos successus, optimae arti primam reddituros dignitatem, laetissimi prospicimus, tantoque ardentius optamus, ut spes, nobis factas amplissimas, felicissime expletas, charissimae patriae propediem possimus gratulari. Prima enim sequentes mox in secundis consistere, et honestum, est, et gloriofum.

Ex qua re magnam nobiscum voluptatem haud dubie capturus est

VIR NOBILISSIMVS ATQVE DOCTISSIMVS,
IOANNES GODOFREDVS VLMANNVS,

BELTITIO - SAXO,

MEDICINAE CANDIDATVS DIGNISSIMVS,

non pro more tantum, a Maioribus accepto, sed inter alia, hoc quoque nomine, Lectori Beneuolo commendandus, quod Scriptionis huius
Acade-

*) Lib. II. Cap. I.

**) Praeter Programma, supra laudatum, publici iuris facta sunt: *Reglements*, qui serunt obserués dans l'Hôtel de l' Ecole Royale Vétérinaire, a Lyon, 1763. quae digna legi sunt.

Academicae, quam hac prolusione publice ventilandam indicimus, Auctor, non modo virium suarum laudabile fecerit periculum, sed argumento eius, diligenter tractato, simul quoque ostenderit, nihil magis deinceps curae cordique ipsi futurum, quam suam quoquo modo symbolum, ad prouehendum Medicinae Veterinariae studium, ad suam Optimae Arti asserendam dignitatem, vt conferat. Tanto confidentius spero, fore, vt Candidatum meum, vitae et studiorum rationes breuiter enarrantem, L. B. benigne audias:

EGO IOANNES GODOFREDVS VLMANNVS natus sum Beltitiae, vrbe in Circulo Saxonico sita, Anno MDCCXXXV. die XXV. mens. Augusti, Patre b. DAVIDE VLMANNO, Med. Doct. et Physico Coswicensi, Matre b. ANNA DOROTHEA, b. GODOFREDI KÜHNE, dictae vrbs consulis meritisissimi, filia, cuius vero mihi praematura morte ereptae vices in se suscepit BEATA CHRISTIANA, b. IOANNIS SIGISMVNDI SCHMIDII, Regio- Electoralium Circuli Saxonici redituum Praefecti grauissimi, filia. Prima studiorum fundamenta in schola vrbs patriae ieci, quae quidem postea, cum Serenissimae ac Clementissimae Principis, IOANNAE ELISABETHAE, regionum Anhaltino-Seruestarum tum Administratoris, iussu ac nutu clementissimo pater Coswigam commigraret, in huius vrbs schola continuauit. Hisce vero primis studiorum lineis ductis, Gymnasium, quod Coburgi floret, Academicum adii, ibique in studiis ad altiora praeparantibus, ab ore praeprimis b. BVTSTETT, S. S. Theolog. et Metaphys. P. P. O. et Gymnasii Directoris, nec non ALBRECHTI, Med. D. et Physic. P. O. pependi, et aliquot annis peractis reuerti, atque vnum, propter Patris valerudinem vacillantem, domi commoratus, tandem, eo mortuo, Illust. Academiam Wittebergensem, Anno MDCCCLVIII. mens. Dec. salutauit, eiusque ciuibus, Rectore Magnifico, CHRISTIANO SIGISMVNDO GEORGIO, S. S. Theol. Doct. et P. P. Ord. adscriptus, statim Arti salutari addiscendae operam nauauit; quapropter Excell. HILLERI atque b. BOSII praele-

9K 114 1257

praelectiones philosophicas, scholas simul medicas, frequentare incepti. In quibus quidem a Celeberrimo D. LANGGVTHIO Physiologiam, Pathologiam, Therapiam tam generalem quam specialem, Chirurgiam, Artem Obstetriciam, Medicinam Forensam, doctissime fidelissimeque explanatas accepi; Celeberrimus vero BOEHMERVS mihi Anatomiam, Materiam Medicam, Botanicam, Physiologiam et Pathologiam pari ratione exposuit. Quibus quidem laboribus exantlatis Illustrem Medicorum Wittebergensium Ordinem, Anno MDCCCLXIV. demisse obseruantissimeque rogavi, vt ad examen, quod pro Candidatura dicunt, me benigne admitterent; cuius voti cum Celeberrimi viri me damnare non noluerint, tum praefectibus meis exploratis in Candidatorum numerum me beneuole acceperunt. Quo facto me Coswigam rursus contuli, ibique in Medicinam, ex data occasione exercendam haectenus incubui.

Dictus est huic Solemnitati abs Ordine Nostro, dies xxx. Octobris, quo, *me Praeside*, Disputationem suam Inauguralem, de *Morboum adhuc epidemice grassante*, proprio Marte, vt diximus, conscriptam, H. L. Q. C. Respondens defendet. Quam Panegyrim, vt *Rektor Magnificus, Patres et Professores Academiae, Omnium Ordinum ac Dignitatum Antislites Grauissimi, itemque Generosissimi ac Nobilissimi Cives ac Commilitones*, pro suo fauore ac amore praesentes frequentesque illustriorem reddere beneuole velint, qua deceat, obseruantia atque humanitate, rogamus.

P. P

Dom. xix. p. F. S. S. Trinitatis A. S. R. cIdIo cclxv

PRELO CAROLI CHRISTIANI DÜRRH
ACADEMIAE A TYPIS

X. 23745 M

ULB Halle

3

005 805 724

Farbkarte #13

B.I.G.

ULTATIS MEDICAE
 IN
 IA WITTENBERGENSI
 R ET H. T. EX-DECANVS
 IVS AVGVSTVS
 NGGVTH D
 ET CHIRVRG. P. P. ORDIN
 YRIN MEDICAM
 . XXX. OCT. c1o 1o CC LXV
 A B E N D A M

 INDICIT
 DE
 A MEDICINAE VETERINARIAE
 IMA DIGNITATE
 VLLA COMMENTATVS

